

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/mlodziez/38176,Ostatnie-pokolenie-niepokornych-NZS-w-Krakowie-19801990.html>

DODATEK SPECJALNY IPN

DODATEK SPECJALNY
IPN

Ostatnie pokolenie niepokornych NZS w Krakowie 1980–1990

Niezależne Zrzeszenie Studentów było w środowisku akademickim pierwszym masowym ruchem sprzeciwu wobec komunizmu od 1956 r. Powstało spontanicznie na przełomie 1980 i 1981 r., było studencką odpowiedzią na powstanie robotniczej „Solidarności”, z którą młodzież natychmiast nawiązała bliską współpracę. Wielomiesięczna ogólnopolska batalia o rejestrację NZS zakończona sukcesem spowodowała, że PZPR w szybkim tempie zaczęła tracić dotychczasowe wpływy w większości szkół wyższych. Jednym z ważniejszych ośrodków organizowania się niezależnych studentów był Kraków. Klimat tego miasta i jego mieszkańców, którzy przez cały PRL byli karani przez władze za swoją niepokorną postawę, sprawiły, że tamtejsze struktury NZS należały do najliczniejszych w kraju – w latach 80. przeszło przez nie wielu znanych dziś i wybitnych ludzi nauki i polityki. Jednym z aktywniejszych działaczy NZS w okresie „karnawału »Solidarności«” był młody wówczas student historii Janusz Kurtyka – zmarły niedawno tragicznie przez IPN. Dlatego przypominając obecnie dzieje krakowskiego NZS, wspominamy jego sylwetkę i udział w tamtych wydarzeniach.

Henryk Glebocki, IPN Kraków

„Pokolenie 1980” – w epoce „karnawału »Solidarności«”

Krakowski NZS, ze swym niepodległościowym nastawieniem stał się latami 80. swego rodzaju „sztandarem” generacji studentów zbuntowanych przeciwko PRL-owskiej rzeczywistości. Był też szkołą życia politycznego i społecznego dla całego pokolenia budującego niepodległą Polskę.

Krakowski studenci wielokrotnie manifestowali tu sprzeciw wobec narzuconego systemu komunistycznego. Stał też wyjątkiem inicjatywa zakładania Studenckich Komitetów Solidarności, po zamordowaniu przez SB współpracującego z KOR studenta UJ Stanisława Pyjasa, co wywołało masowe manifestacje w maju 1977 r. Tutaj także doszło wiosną 1980 r. do próby stworzenia alternatywy wobec SZZP organizacji

NIEZALEŻNA GAZETA POLSKA - NOWE PAŃSTWO 4/2010

I

Ostatnie pokolenie niepokornych. NZS w Krakowie 1980-1990

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

05.05.2010

COFNIJ SIĘ